

KONINKRIJK BELGIË
Federale Overheidsdienst
**Buitenlandse Zaken,
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking**

Omzendbrief

Centraal meldpunt

D4.3 – Organisatiebeheersing en communicatie

Juni 2023

Inhoudsopgave

1. Rechtskader	3
2. Opdracht	3
3. Definities	3
4. Bevoegdheden van het centraal meldpunt	4
4. a. Misbruik	4
4. b. Gepleegd door personeel en vrijwilligers van bepaalde actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking	4
4. c. Wanneer de interventie van het eerstelijnsmeldpunt tekortschiet	5
5. Samenstelling van het centraal meldpunt	6
6. Bescherming van melders en betrokken personen	6
7. Indiening van de melding	7
7. a. Wie?	7
7. b. Hoe?	7
8. Beschrijving van de follow-upprocedure voor een melding.....	7
8. a. Onderzoek van de ontvankelijkheid	7
8. a. i. Fase 1 - formele ontvankelijkheid van de melding.....	8
8. a. ii. Fase 2 - Inhoudelijke ontvankelijkheid van de melding	9
8. b. Follow-up van de melding	10
8. c. Opmaak van het meldingsverslag.....	11
9. Jaarlijkse rapportering van het centraal meldpunt.....	12

1. Rechtskader

Deze omzendbrief is opgesteld uit hoofde van het koninklijk besluit van 28 februari 2023 tot verheffing van het bestaande integriteitscharter inzake de Ontwikkelingssamenwerking tot nationale standaard voor het integriteitsbeleid en tot oprichting van een centraal meldpunt voor slachtoffers van misbruik in de Ontwikkelingssamenwerking, hierna 'het koninklijk besluit'.

Het koninklijk besluit is genomen in toepassing van artikels 8/1 en 15/1 van de wet van 19 maart 2013 betreffende de Belgische Ontwikkelingssamenwerking, hierna 'de wet'.

Het optreden van het centraal meldpunt past in de toepassing van het integriteitscharter inzake de Ontwikkelingssamenwerking, dat bij wet en koninklijk besluit tot nationale standaard wordt verheven en als bijlage van het koninklijk besluit wordt opgenomen.

Ten slotte past het optreden van het centraal meldpunt in de OESO DAC '*Recommendation on Ending Sexual Exploitation, Abuse, and Harassment in Development Co-operation and Humanitarian Assistance: Key Pillars of Prevention and Response*', aangenomen op 19 juli 2019 (OECD/LEGAL/5020).

2. Opdracht

Krachtens artikel 3 van het koninklijk besluit is het centraal meldpunt een orgaan dat meldingen van misbruik in de Belgische ontwikkelingssamenwerking opvolgt. Dat meldpunt heeft als opdracht erop toe te zien dat de verschillende actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking die meldingen van misbruik correct behandelen, elke actor zijn verantwoordelijkheid daaromtrent neemt en de vermoedelijke slachtoffers van die gevallen van misbruik toegang krijgen tot de juiste ondersteuning.

Het centraal meldpunt is geen onderzoeks-, vaststellings-, controle- of sanctieorgaan. Het centraal meldpunt kan dus geen onderzoek voeren en kan enkel niet-bindende adviezen aan de actoren leveren.

3. Definities

- Bijstand: administratieve bijstand om het meldingsproces en de toegang tot medische en psychosociale ondersteuning te vergemakkelijken;
- Misbruik: seksuele uitbuiting, seksueel misbruik of seksuele intimidatie;
- Seksuele uitbuiting: elk feitelijk misbruik of elke poging tot misbruik van een persoon in een positie van kwetsbaarheid, vertrouwen, of ongelijke macht voor seksuele doeleinden, met inbegrip van – maar niet beperkt tot – het verkrijgen van economische, sociale of politieke voordelen van de seksuele uitbuiting van een ander;
- Seksueel misbruik: feitelijk of bedreigend fysiek grensoverschrijdend gedrag van seksuele aard, hetzij met geweld, of onder dwang, of door uitbuiting van ongelijke machtsverhouding;
- Seksuele intimidatie: onaanvaardbaar en ongewenst seksueel gedrag, waaronder – maar niet beperkt tot – seksuele suggesties of eisen, verzoeken om seksuele gunsten, en seksueel, verbaal of fysiek gedrag of gebaren, die beledigend of vernederend zijn of redelijkerwijs als dusdanig ervaren kunnen worden;
- Eerstelijns meldpunt: het meldpunt voor meldingen van misbruik die op het niveau van een organisatie beheerd worden, conform het integriteitscharter.
- Partners van de Belgische samenwerking: voor de activiteiten van het centraal meldpunt heeft deze uitdrukking betrekking op de actoren van de Belgische

ontwikkelingssamenwerking waarvan het optreden onder de bevoegdheid van het centraal meldpunt valt. Het gaat hierbij om institutionele actoren (wet, art. 2, 6/1), erkende organisaties (wet, art. 2, 6/4), Enabel, BIO en andere Belgische actoren die financiering krijgen voor het uitvoeren van interventies van ontwikkelingssamenwerking zoals bepaald in artikel 2, 8° van de wet en andere Belgische actoren die financiering krijgen voor het uitvoeren van interventies van de humanitaire hulp zoals bepaald in artikel 2, 15° van de wet.

- Victim Centered Approach (of slachtoffergerichte aanpak): dit is een aanpak waarbij wat de slachtoffers hebben doorgemaakt, hun rechten, hun noden en eisen centraal staan bij de meldings-, onderzoeks- en reactiemechanismen. Op die manier wordt gewaarborgd dat donoren en uitvoerende partners tijdig reageren en de slachtoffers gedurende het hele proces begeleiden en beschermen.¹ In het kader van het centraal meldpunt houdt dat principe in dat de belangen van het vermeende slachtoffer centraal staan bij de activiteiten van het meldpunt.

4. Bevoegdheden van het centraal meldpunt

Conform artikel 3 van het koninklijk besluit is het centraal meldpunt bevoegd om meldingen op te volgen rond misbruik door personeel en vrijwilligers van bepaalde actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, wanneer de interventie van het eerstelijns meldpunt in het kader van die melding tekortschiet.

Een melding moet aan alle drie de volgende criteria voldoen om onder de bevoegdheid van het centraal meldpunt te kunnen vallen.

4. a. Misbruik

Het centraal meldpunt is enkel bevoegd voor meldingen van misbruik. Het begrip misbruik, zoals gedefinieerd in artikel 1 van het koninklijk besluit, betreft gevallen van seksuele uitbuiting, seksueel misbruik en seksuele intimidatie (zie [Definities](#) van deze omzendbrief).

Het begrip misbruik slaat niet op gevallen van corruptie, misbruik van fondsen, verduistering en ander kwalijk gedrag. Het centraal meldpunt is niet bevoegd voor de behandeling van die zaken.

4. b. Gepleegd door personeel en vrijwilligers van bepaalde actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking

Het centraal meldpunt is bevoegd om meldingen te ontvangen over misbruik door personeel en vrijwilligers van de volgende actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking wanneer die actoren voor hun optreden Belgische financiering ontvangen:

- Institutionele actoren;
- Erkende organisaties;
- Enabel;
- BIO;
- Andere Belgische actoren die financiering krijgen voor het uitvoeren van interventies van ontwikkelingssamenwerking zoals bepaald in artikel 2, 8° van de wet;² en

¹ Zie voor meer informatie over de slachtoffergerichte aanpak (*Victim Centered approach*) pijler 2 van de DAC 'Recommendation on Ending Sexual Exploitation, Abuse, and Harassment in Development Cooperation and Humanitarian Assistance: Key Pillars of Prevention and Response', OECD/LEGAL/5020.

² Art. 2, 8°: 'de interventie van ontwikkelingssamenwerking': de actie, gefinancierd of medegefinancierd door de Belgische Ontwikkelingssamenwerking, die moet bijdragen tot het realiseren van één of meerdere doelstellingen van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking.

- Andere Belgische actoren die financiering krijgen voor het uitvoeren van interventies van humanitaire hulp zoals bepaald in artikel 2, 15° van de wet.³

Het centraal meldpunt is dus niet bevoegd om de meldingen rond multilaterale samenwerking te monitoren, meer bepaald de samenwerking van internationale organisaties die België meefinanciert. Als een melding een actor uit deze categorie betreft, dan kan de melding met instemming van de melder worden doorgestuurd naar het meldpunt van de betrokken internationale organisatie.

4. c. Wanneer de interventie van het eerstelijnsmeldpunt tekortschiet

Het optreden van het centraal meldpunt is gebaseerd op het subsidiariteitsbeginsel. Krachtens dat beginsel moeten normaal gezien, naargelang de betrokken organisatie, conform artikel 2 van het koninklijk besluit, de eerstelijnsmeldpunten de meldingen behandelen. In sommige gevallen is het optreden van die meldpunten echter niet aangewezen of schiet het tekort. Dan kan het centraal meldpunt tegemoet komen aan de eventuele problemen rond de interventie van de eerstelijnsmeldpunten. Artikel 3, lid 3, van het koninklijk besluit noemt 4 situaties waarin het centraal meldpunt kan tussenkomen. Het gaat daarbij om gevallen waarin er gegronde redenen bestaan om aan te nemen dat:

- 1° het niet waarschijnlijk is dat het onderzoek grondig en correct zal worden gevoerd na melding bij het eerstelijnsmeldpunt;
- 2° er geen gevolg is gegeven aan de melding bij een eerstelijnsmeldpunt;
- 3° het onderzoek na melding bij een eerstelijnsmeldpunt niet grondig en correct is gevoerd;
- 4° de nodige maatregelen niet zijn genomen indien blijkt dat het om gegronde feiten gaat die bij het eerstelijnsmeldpunt gemeld zijn.

Die vier situaties hebben vooral betrekking op belangenconflicten binnen de betrokken organisatie. Bijvoorbeeld wanneer het gemelde misbruik gaat over een medewerker die het eerstelijnsmeldpunt beheert. Het begrip 'gegronde redenen om aan te nemen dat...' houdt in dat feitelijk en geval per geval moet worden beoordeeld waarom de interventie van het eerstelijnsmeldpunt niet is vermeld of ontoereikend is.

De eerste van de vier situaties is het enige geval waarin een melding die niet vooraf aan het eerstelijnsmeldpunt werd doorgestuurd door het centraal meldpunt kan worden behandeld. In de andere drie situaties wordt er op hun beurt van uitgegaan dat de melding eerst bij het eerstelijnsmeldpunt werd gedaan. Het centraal meldpunt kan tussenkomen als het eerstelijnsmeldpunt geen gevolg heeft gegeven aan de ontvangen melding, geen grondig en correct onderzoek heeft uitgevoerd of de nodige maatregelen niet heeft genomen. In die drie situaties wordt het centraal meldpunt niet als een soort beroepsinstantie beschouwd indien het eerstelijnsmeldpunt mogelijk is tekortgeschoten, en mag tevens niet als dusdanig worden beschouwd.

Het meldpunt evalueert of de ingediende melding met een van de vier situaties overeenkomt. Het doet dat op basis van de beschikbare informatie en de informatie die samen met de melding werd doorgestuurd. Aangezien het meldpunt geen vaststellings- of onderzoeksorgaan is, beoordeelt het of de aan hen voorgelegde gegevens volstaan om ervan uit te gaan dat er sprake is van een van die vier situaties. Tijdens de opvolging van de melding

³ Art. 2, 15°: 'de humanitaire hulp': de hulp die tot doel heeft levens te redden, lijden te verlichten en de menselijke waardigheid te behoeden gedurende en in de nasleep van natuurrampen en door de mens veroorzaakte crisissen, evenals dergelijke toestanden te voorkomen.

kan het dus blijken dat het eerstelijnsmeldpunt in zijn reactie niet is tekortgeschoten. Voor deze gevals specifieke beoordeling moet de melder de redenen vermelden waarom hij een beroep doet op het centraal meldpunt en niet op het eerstelijnsmeldpunt.

5. Samenstelling van het centraal meldpunt

De FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking richt het centraal meldpunt op en de medewerkers van de dienst D4.3 van die FOD staan in voor het beheer en het functioneren ervan. Conform artikel 8/1 van de wet behandelt het centraal meldpunt de verschillende betrokken actoren (waaronder ook DGD zelf) neutraal.

Conform het deontologisch kader voor federale ambtenaren⁴ wordt het neutraliteitsbeginsel in drie beginselen verdeeld:

- Elk(e schijn van) belangenconflict vermijden;
- professionele onpartijdigheid vrijwaren;
- en rekening houden met mogelijke onverenigbaarheid van activiteiten.

Het centraal meldpunt en zijn medewerkers passen die principes toe in het kader van hun opdracht. Zo kan een medewerker geen melding over een programma monitoren dat hij zelf mee heeft opgericht in het kader van zijn andere taken binnen de DGD. Een andere medewerker van het centraal meldpunt zal die melding dus opvolgen. Een medewerker mag evenmin een melding over een organisatie opvolgen waarmee hij banden heeft (bijvoorbeeld als ex-medewerker of vrijwilliger) of over personen waarmee hij privébanden heeft (bijvoorbeeld familieleden of vrienden). De medewerkers van het centraal meldpunt weigeren elke vorm van beloning in verband met hun werkzaamheden bij het centraal meldpunt.

6. Bescherming van melders en betrokken personen

Conform artikel 7 van het koninklijk besluit neemt het centraal meldpunt bij zijn optreden vertrouwelijkheid in acht en eerbiedigt het privéleven van de betrokken personen.

Vertrouwelijkheid in acht nemen betekent dat het centraal meldpunt informatie die tijdens de opvolging van de meldingen werd verzameld voorzichtig en discreet gebruikt. Het gebruikt de verzamelde informatie enkel voor de opvolging.

Het centraal meldpunt beschermt de identiteit van de melder en/of van het vermoedelijke slachtoffer zo goed mogelijk. Het onthult die identiteit niet aan iemand anders zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de betrokkene. Het centraal meldpunt doet niets waardoor de vertrouwelijkheid van de identiteit van de melder en/of van het slachtoffer in het gedrang kan komen.

Aangezien het centraal meldpunt geen orgaan met dwingende bevoegdheden heeft, kan het melders niet fysiek beschermen. Het centraal meldpunt is transparant en realistisch wat betreft de grenzen van zijn mandaat en zijn aard en brengt de melders daarvan op de hoogte.

⁴ Omzendbrief 706 - Hernieuwde aandacht voor het deontologisch kader voor federale ambtenaren, 5 juli 2022 - https://www.ejustice.just.fgov.be/mopdf/2022/07/05_1.pdf#Page67

7. Indiening van de melding

7. a. Wie?

Conform artikel 4 van het koninklijk besluit kan om het even wie een melding indienen. Een melder hoeft niet aan een specifieke voorwaarde te voldoen omtrent nationaliteit, verblijfplaats, statuut enz. Hij hoeft ook geen specifieke band met of persoonlijk belang in het gemelde misbruik aan te tonen.

Omdat er geen voorwaarden zijn, kan zo elke persoon het misbruik melden waar hij weet van heeft. Aangezien alle actoren van de ontwikkelingssamenwerking er belang bij hebben gevallen van misbruik te bestrijden, hoeft de melder geen persoonlijk belang in de melding van een specifiek misbruik aan te tonen.

In principe wordt een melding ingediend door een natuurlijke persoon. Het meldingsformulier kan echter ook namens een rechtspersoon of een feitelijke groep worden ingevuld, op voorwaarde dat die daarvoor is gemandateerd. Bijgevolg kan er namens een groep van personen een melding worden gemaakt, ongeacht haar rechtspositie. Dat geldt dus voor verenigingen, ondernemingen, collectieven, lokale gemeenschappen en alle groepen van personen. Wanneer iemand namens een groep een melding indient, moet hij kunnen aantonen dat hij een dergelijk mandaat heeft.

7. b. Hoe?

Wie een melding wil indienen, moet het formulier op de website <https://diplomatie.belgium.be/nl/integriteit> gebruiken. De melder moet de nodige gegevens voor een melding invullen in verschillende vakken.

Zodra de melder het formulier heeft ingevuld en ingediend bij het centraal meldpunt, krijgt hij een automatisch ontvangstbewijs. Daarin wordt bevestigd dat zijn melding correct werd doorgegeven aan het centraal meldpunt.

Op grond van het koninklijk besluit kan het centraal meldpunt andere meldingskanalen opzetten. Momenteel beschikt het centraal meldpunt niet over een ander kanaal.

8. Beschrijving van de opvolgingsprocedure voor een melding

Wanneer het centraal meldpunt een melding ontvangt, start het een opvolgingsprocedure op die is onderverdeeld in 3 hoofdfasen. Het analyseert eerst of de melding ontvankelijk is en gaat na of het die in onveranderde vorm kan opvolgen; vervolgens volgt het meldpunt de melding op als zodanig; tot slot stelt het centraal meldpunt een verslag op over die melding.

8. a. Onderzoek van de ontvankelijkheid

Conform artikel 5 van het koninklijk besluit wordt de ontvankelijkheid van een melding onderzocht op basis van twee criteria: de formele ontvankelijkheid ('is de melding volledig?') en de inhoudelijke ontvankelijkheid van de melding ('valt de melding wel onder de bevoegdheid van het centraal meldpunt?'). Het centraal meldpunt kan een melding pas doeltreffend opvolgen wanneer ze cumulatief voldoet aan die beide ontvankelijkheidscriteria.

Voldoet de melding niet aan een van de twee ontvankelijkheidscriteria, dan kan het centraal meldpunt dat verhelpen door een aantal maatregelen te treffen, die hieronder nader worden toegelicht.

De ontvankelijkheid moet binnen een redelijke termijn worden onderzocht. Die termijn werd vastgesteld op 3 maanden.

8. a. i. Fase 1 - formele ontvankelijkheid van de melding

Het centraal meldpunt kan een melding pas ontvankelijk verklaren wanneer ze 6 basiselementen bevat. Indien een of meerdere van die elementen ontbreken, vraagt het centraal meldpunt aan de melder om die aan te vullen. De melder moet dan wel zijn contactgegevens hebben verstrekt.

1. Identificatie van de melder

Voor een doeltreffende opvolging van de melding wordt de melder verzocht zijn naam en zijn contactgegevens op te geven. Met die gegevens kan het centrale meldpunt gedurende de volledige opvolgingsprocedure opnieuw contact opnemen met de melder, bijvoorbeeld om aanvullende informatie te krijgen en om hem op de hoogte te houden van de opvolging.

De naam en de contactgegevens van de melder worden nooit doorgegeven aan derden zonder de uitdrukkelijke, expliciete en geïnformeerde toestemming van de melder. De vertrouwelijkheid en de privacy van de melder beschermen is essentieel voor het centraal meldpunt. Dat betekent dat het centraal meldpunt de melder telkens om toestemming vraagt wanneer het die gegevens moet delen voor een vlotte opvolging van de melding.

- Anonimiteit

Wil de melder om welke reden ook zijn identiteit niet kenbaar maken aan het centraal meldpunt, dan kan hij kiezen voor een anonieme melding. Zoals hierboven vermeld moet het centraal meldpunt mogelijk opnieuw contact opnemen met de melder om de melding te monitoren. Kiest de melder voor een anonieme melding, dan kan hij enerzijds een contactadres aanmaken en doorgeven dat zijn identiteit niet onthult (bijvoorbeeld a.nonyme@mail.xyz). Anderzijds kan hij besluiten geen contactgegevens te verstrekken. In het tweede geval moet zijn melding zeker voldoende gegevens bevatten, zodat het centraal meldpunt de melding doeltreffend kan monitoren. Het kan immers niet opnieuw contact opnemen met hem.

2. Beschrijving van het misbruik

Het is belangrijk dat het gemelde misbruik, en met name de wijze waarop het behandeld werd door het eerstelijns meldpunt, zo nauwkeurig en gedetailleerd mogelijk wordt beschreven. Aangezien het centraal meldpunt geen praktijkonderzoeken uitvoert, baseert het zich voor zijn tussenkomst op de elementen die de melder aan het begin van de procedure heeft aangebracht.

3. Datum waarop of periode waarin het misbruik heeft plaatsgevonden

Net als bij het vorige punt heeft het centraal meldpunt met het oog op een doeltreffend optreden zo veel mogelijk informatie nodig over het gemelde misbruik en de omstandigheden waarin het heeft plaatsgevonden. Indien de melder toelicht wanneer het misbruik heeft plaatsgevonden, krijgt het centraal meldpunt een beter inzicht in de feiten die aan de orde zijn. Zo kan het ook nagaan of het gemelde misbruik heeft plaatsgevonden tijdens een programma van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

4. Plaats waar het misbruik heeft plaatsgevonden

Indien de melder toelicht op welke geografische locatie het gemelde misbruik heeft plaatsgevonden, kan het centraal meldpunt gericht optreden. Het kan zo ook nagaan of het misbruik heeft plaatsgevonden op een plaats waar

interventies van ontwikkelingssamenwerking tot stand zijn gekomen via Belgische subsidies.

5. Organisatie betrokken bij het misbruik

De Belgische ontwikkelingssamenwerking is gedecentraliseerd en er zijn verschillende partijen bij betrokken. Indien de melder toelicht over welke organisatie het bij het gemelde misbruik gaat, kan het centraal meldpunt gericht optreden ten aanzien van dat orgaan. Zo kan het ook nagaan of dat orgaan onder de bevoegdheid van het centraal meldpunt valt.

6. Het eerstelijnsmeldpunt waarop reeds een beroep is gedaan, of de reden waarom hier geen beroep op kan worden gedaan.

Het centraal meldpunt speelt een ondersteunende rol ten opzichte van de eerstelijnsmeldpunten. Het kan slechts tussenkomen in vier specifieke situaties (zie [hoofdstuk 4.c](#)) waarbij het niet is aangewezen dat het eerstelijnsmeldpunt tussenkomt, bijvoorbeeld bij een belangenconflict. Zo moet in de melding zeker worden toegelicht waarom er een beroep werd gedaan op het centraal meldpunt en niet op het eerstelijnsmeldpunt. Daardoor kan het centraal meldpunt bevoegd worden gemaakt voor de melding.

Het centraal meldpunt beoordeelt of de melding de 6 nodige elementen bevat en of het met die elementen kan beoordelen of de melding inhoudelijk ontvankelijk is, met andere woorden of het bevoegd is om tussen te komen. Is de melding volledig, dan begint het centraal meldpunt de inhoudelijke ontvankelijkheid van de melding te onderzoeken.

Indien een van de elementen ontbreekt of indien het onvoldoende duidelijk is geformuleerd in de ontvangen melding, verzoekt het centraal meldpunt de melder via e-mail om de melding aan te vullen met de ontbrekende gegevens. Na dat contact analyseert het centraal meldpunt de formele ontvankelijkheid van de melding opnieuw.

Indien een van de elementen daarna nog steeds ontbreekt, kan het meldpunt de inhoudelijke ontvankelijkheid van de melding onderzoeken indien het dat relevant acht. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer de melder niet reageert op oproepen van het centraal meldpunt en/of wanneer de andere elementen het bestaan van het gemelde misbruik doen vermoeden.

8. a. ii. Fase 2 - Inhoudelijke ontvankelijkheid van de melding

Zodra het centraal meldpunt de melding als volledig beschouwt, gaat het na of het met het oog op de inhoudelijke ontvankelijkheid de melding kan opvolgen. Artikel 5, §2 van het koninklijk besluit noemt twee situaties waarin het centraal meldpunt een melding niet kan monitoren:

- wanneer de melding niet onder de bevoegdheid van het centraal meldpunt valt;
- wanneer het om een melding gaat die het centraal meldpunt al heeft verworpen en waarbij er geen nieuwe feiten zijn aangebracht.

Ter herinnering, het centraal meldpunt is slechts bevoegd voor de opvolging van meldingen van misbruik dat het personeel en vrijwilligers van de partners van de Belgische ontwikkelingssamenwerking hebben gepleegd. Het kan slechts tussenkomen wanneer het op grond van het subsidiariteitsbeginsel niet is aangewezen dat de eerstelijnsmeldpunten de melding verwerken (in [hoofdstuk 4](#) van deze omzendbrief worden de bevoegdheden van het centraal meldpunt uitgebreider toegelicht).

Aangezien het centraal meldpunt geen onderzoeksorgaan is, is het niet bevoegd om het bestaan van het gemelde misbruik in rechte of feitelijk vast te stellen. Concreet – en op grond van het beginsel van de slachtoffergerichte aanpak – vermoedt het dat de meldingen van misbruik die het ontvangt, echte gevallen van misbruik betreffen, vooral indien de melder verklaart slachtoffer te zijn van het gemelde misbruik. Dat vermoeden is niet absoluut en kan worden omgekeerd, bijvoorbeeld wanneer het gemelde misbruik duidelijk uit de lucht gegrepen lijkt te zijn. Het meldpunt beoordeelt per geval of het bestaan van het misbruik kan worden vermoed op basis van de feiten die bij het meldpunt worden gemeld. Indien het meldpunt het bestaan van het misbruik vermoedt, schrijft het niet noodzakelijkerwijs het gemelde misbruik toe aan de persoon die werd aangewezen als dader. Met andere woorden: dat vermoeden van het centraal meldpunt dient enkel om het meldpunt zijn bevoegdheid te laten uitoefenen. Het heeft onder geen beding invloed op het vermoeden van onschuld ten aanzien van de persoon die werd aangewezen als dader van het vermoedelijke misbruik.

Wanneer de melding in wezen gelijk is aan een melding die het centraal meldpunt al heeft geweigerd, volgt het meldpunt die melding enkel op indien ze een of meerdere nieuwe feiten bevat waaruit kan worden afgeleid dat die melding onder de bevoegdheid van het centraal meldpunt valt. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer de tweede melding nieuwe gegevens bevat op basis waarvan kan worden vastgesteld dat er partners van de Belgische ontwikkelingssamenwerking bij zijn betrokken.

Wanneer de melding niet onder de bevoegdheid van het centraal meldpunt valt, deelt het meldpunt dat mee aan de melder. Het legt hem ook uit waarom het de melding niet kan opvolgen. Indien het centraal meldpunt op grond van het subsidiariteitsbeginsel de melding niet kan monitoren en een eerstelijnsmeldpunt bevoegd is om de melding te behandelen, stelt het aan de melder voor om de melding namens de melder over te dragen aan het bevoegde meldpunt. Die overdracht gebeurt niet automatisch en kan enkel worden uitgevoerd met de uitdrukkelijke toestemming van de melder. De melder kan ook zelf de melding overdragen.

Indien de melding als volledig wordt beschouwd en onder de bevoegdheid van het centraal meldpunt valt, kan het de melding beginnen te monitoren volgens de beginselen van het volgende punt.

8. b. Opgvolging van de melding

Deze tweede fase betreft de opvolging van de melding als zodanig. Een melding wordt gemonitord op grond van artikel 6 van het koninklijk besluit. Overeenkomstig dat artikel moet het centraal meldpunt contact opnemen met de betrokken organisatie. In samenwerking met die organisatie kan het zo namelijk nagaan of ze de melding opvolgt, welke maatregelen ze in verband met het gemelde misbruik treft en welke integriteitsprocedures ze instelt.

Die controle van de opvolging, de maatregelen en de integriteitsprocedures is niet hetzelfde als een formele beoordeling van die verschillende elementen door het centraal meldpunt. Voor het centraal meldpunt is die interactie erop gericht de betrokken organisatie te begeleiden. Het ziet er op die manier ook op toe dat ze over afdoende integriteitsmaatregelen en -procedures beschikt en dat het vermoedelijke misbruik geen uitvloeisel is van een systemische situatie binnen de organisatie.

In principe neemt het centraal meldpunt contact op met het eerstelijnsmeldpunt van de betrokken organisatie. Wanneer het centraal meldpunt tussenkomt omdat de kans bestaat op een belangenconflict bij het eerstelijnsmeldpunt van de betrokken organisatie, neemt het centraal meldpunt echter geen contact op met het eerstelijnsmeldpunt, maar neemt het

rechtstreeks contact op met de bestuurder(s) van de betrokken organisatie. Beschikt de organisatie nog niet over een eerstelijnsmeldpunt, dan neemt het centraal meldpunt contact op met haar bestuurder.

Voor een vlotte interactie tussen het centraal meldpunt, de eerstelijnsmeldpunten en de bestuurders van de organisaties houdt het centraal meldpunt de verschillende contactpersonen van de organisaties bij in een register. Het blijft dat register ook bijwerken.

De betrokken organisatie moet samenwerken met het centraal meldpunt. Ze moet ook de nodige informatie doorgeven worden aan het centraal meldpunt, zodat het zijn opdracht kan uitvoeren. Conform artikel 11 van het koninklijk besluit kan de erkenning van de betrokken organisatie worden ingetrokken indien ze om ongegronde redenen weigert mee te werken. Een weigering om mee te werken wordt dan ook beschouwd als ongegrond wanneer de betrokken organisatie die weigering niet rechtvaardigt.

8. c. Opmaak van het meldingsverslag

Wanneer het centraal meldpunt de opvolging van de melding heeft afgerond, stelt het conform artikel 8 van het koninklijk besluit een verslag op van zijn werkzaamheden. Dat verslag is in principe vertrouwelijk en wordt niet in zijn geheel doorgegeven aan derden.

Het verslag bevat minstens de volgende elementen:

- Bron van de melding;
- Beschrijving van het gemelde misbruik;
- Analyse van de ontvankelijkheid van de melding;
- Betrokken organisatie;
- Samenvatting van de interactie met de betrokken organisatie;
- Maatregelen van de betrokken organisatie;
- Beoordeling van de samenhang tussen die maatregelen en het integriteitscharter.

Indien het centraal meldpunt na de evaluatie vaststelt dat de integriteitsmaatregelen niet voldoen, kan het verschillende soorten aanbevelingen opstellen voor de betrokken organisatie. Zo kan het centraal meldpunt enerzijds voorstellen om concrete maatregelen te nemen die zijn toegesneden op het gemelde misbruik. Bijvoorbeeld: zolang het onderzoek loopt, kan de organisatie de vermoedelijke dader van het misbruik op non-actief zetten. Anderzijds kan het centraal meldpunt ook algemene maatregelen voorstellen. Zo kan de organisatie opleidingen laten plaatsvinden voor haar personeel. Het centraal meldpunt kan de organisatie eveneens aanbevelen om een extern onderzoek naar het gemelde misbruik te laten instellen. Die aanbevelingen zijn niet bindend voor de betrokken organisatie.

Op grond van het koninklijk besluit kan het centraal meldpunt de minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking inlichten over de gedane aanbevelingen wanneer de ernst van de situatie dat vereist. Het centraal meldpunt beoordeelt per geval hoe ernstig een situatie is. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om situaties waarin binnen één organisatie meerdere gevallen van misbruik plaatsvonden of plaatsvinden en die organisatie geen concrete maatregelen treft en waar een reëel risico op nieuwe gevallen van misbruik bestaat.

Is de identiteit van de melder bekend, dan wordt hij in kennis gesteld van het einde van de opvolging van de melding. Het centraal meldpunt licht hem niet in over de inhoud van het rapport. Het laat hem ook niet weten of het aanbevelingen heeft doorgegeven aan de betrokken organisatie of aan de minister. Indien de melder een vermoedelijk slachtoffer is van het gemelde misbruik, dan stelt het centraal meldpunt hem in kennis van de bestaande en

beschikbare bijstandsmaatregelen. Die bijstandsmaatregelen zijn de maatregelen die de betrokken organisatie conform artikel 2 van het koninklijk besluit voorstelt.

9. Jaarlijkse rapportering van het centraal meldpunt

Op grond van artikel 35, lid 1, 3° van de wet moet de minister die bevoegd is voor Ontwikkelingssamenwerking jaarlijks aan het parlement rapporteren over integriteit. Daarom stelt het centraal meldpunt elk jaar een anoniem activiteitenrapport op.

Dat verslag bevat minstens de volgende elementen:

- Het aantal meldingen dat het centraal meldpunt in de loop van het voorbije jaar heeft ontvangen;
- Het aantal meldingen dat het centraal meldpunt in de loop van het voorbije jaar ontvankelijk heeft verklaard;
- Het aantal meldingen dat het centraal meldpunt in de loop van het voorbije jaar heeft opgevolgd;
- Het aantal meldingen dat het centraal meldpunt nog steeds opvolgt;
- Algemene integriteitsaanbevelingen voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking, die aansluiten bij de opdrachten van het centraal meldpunt.

Met het oog op de vertrouwelijkheid staan het aantal of de precieze aard van de aanbevelingen voor de betrokken organisaties niet vermeld in het rapport van het centraal meldpunt. Het kan enkel concrete gegevens bevatten over de meldingen die in de loop van het jaar werden gemonitord indien ze werden geanonimiseerd. De identiteit van de bij de melding betrokken actoren (betrokken organisatie(s), melder, vermoedelijk(e) slachtoffer(s) ...) mag ook niet af te leiden zijn uit het rapport.